

Účetnictví

Daně

Právo

**Dotace a investiční
pobídky**

dReport: Září 2024

Zalistujte si v pravidelném přehledu daňových, právních a účetních novinek, získajte nové informace z oblasti dotací a investičních pobídek.

Daně

**Dotace a investiční
pobídky**

dReport: Září 2024

Zalistujte si v pravidelném přehledu novinek z daní, dotací a investičních pobídek.

Převodní ceny: Rozsudek NSS k použití metody nákladů a přírážky

Nejvyšší správní soud („NSS“) vydal rozsudek č. j. 6 Afs 225/2023-58, který se zabývá problematikou převodních cen a potvrzuje aplikaci metody nákladů a přírážky („Cost+“) v případě vnitroskupinových služeb, ačkoliv se daňový subjekt domáhal použití běžně preferované metody srovnatelné nezávislé ceny („CUP“). Rozsudek popisuje okolnosti, za kterých bylo vhodnější zvolit metodu Cost+ namísto CUP, a zabývá se rozdělením důkazního břemene mezi správcem daně a daňovým subjektem ve vztahu k volbě metody tvorby převodních cen.

Situace a pohled správce daně

Společnost vynaložila náklady na servisní a údržbové služby své fotovoltaické elektrárny, které jí poskytovala česká mateřská společnost prostřednictvím svých zaměstnanců. Správce daně považoval cenu služeb za nadhodnocenou a dceřině společnosti doměřil daň s odkazem na § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů („ZDP“).

Poskytované servisní služby správce daně vyhodnotil jako vnitropodnikové rutinní služby s nízkou přidanou hodnotou ve smyslu pokynu Generálního finančního ředitelství D-10 ke službám s nízkou přidanou hodnotou („pokyn D-10“).

Jako vhodnou metodu pro stanovení převodní ceny v tržně obvyklé výši správce zvolil metodu Cost+, při které vycházel ze mzdových nákladů mateřské společnosti (včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění) a přičítal přírážku 7 %, což je maximální povolená přírážka dle pokynu D-10 (který stanovuje výši obvyklých přírážek v rozmezí 3 až 7 %). Tato přírážka dle správce daně zahrnovala přiměřený zisk a další náklady, jež mohly při poskytování služeb vzniknout a které daňový subjekt dle správce daně dostatečně nekonkretizoval, a proto je nemohl v nákladové bázi zohlednit.

Daňový subjekt se dožadoval aplikace metody CUP, přičemž předložil nabídky nezávislých společností poskytujících obdobné servisní služby. Zároveň namítal, že správce daně neunesl své důkazní břemeno, pokud odmítl přímé srovnání s nezávislými transakcemi použitím metody CUP a přistoupil k nepřímému srovnání použitím metody Cost+ a pokynu D-10, ačkoliv použití této metody a přírážky formálně nesplňovalo kvantitativní kritéria uvedená v pokynu D-10 pro aplikaci zjednodušujícího přístupu (nebyla splněna podmínka podílu vynaložených nákladů na provozních nákladech příjemce, jak formálně stanovuje pokyn).

Rozhodnutí soudu

Jak krajský soud, tak NSS se přiklonily na stranu správce daně. NSS zdůraznil, že metoda CUP je sice primárně preferovanou metodou, ale pouze za předpokladu, že existují dostatečně srovnatelné transakce mezi nezávislými stranami. V tomto případě však daňový subjekt nepředložil dostatečné důkazy o srovnatelnosti poskytovaných služeb s referenčními transakcemi nezávislých stran. Klíčovým argumentem pro posouzení NSS bylo, že daňový subjekt nedoložil konkrétní záznamy o službách poskytovaných mateřskou společností (např. výkazy práce prokazující, které konkrétní činnosti byly vykonány, v jakém rozsahu, počtu či objemu apod.). Bez těchto údajů nebylo možné provést objektivní srovnání s transakcemi mezi nezávislými stranami, tudíž metodu CUP nešlo spolehlivě použít.

NSS se také zabýval rozdělením důkazního břemene mezi správcem daně a daňovým subjektem. NSS potvrdil, že důkazní břemeno prokázání referenční ceny sice leží výhradně na správci daně, daňový subjekt v daném případě ale dostatečně neprokázal, které konkrétní servisní služby přijal od mateřské společnosti, a tudíž nebylo možné ověřit srovnatelnost s nezávislými transakcemi. Pokud měl správce daně kvalifikovaně určit referenční cenu, přičemž použití metody CUP vylučoval nejasný obsah poskytovaných služeb, musel referenční cenu stanovit dostatečně spolehlivě jinou vhodnou metodou. Tomu jako nejvhodnější odpovídala metoda Cost+. Tímto správce daně své důkazní břemeno ohledně volby metody ustál. Aplikaci metody Cost+ pak nemohlo bránit znění pokynu D-10, neboť dle NSS „podstatné bylo dodržení zákona, a sice dostatečně spolehlivé určení referenční ceny dle § 23 odst. 7 ZDP“.

Správce daně aplikoval přírážku 7 % pouze na mzdové náklady, přičemž tato přírážka měla pokrýt nejen přiměřený zisk, ale i případné další náklady, které daňový subjekt nedostatečně prokázal. NSS uvedl, že daňový subjekt měl případné další náklady sám doložit, pokud je chtěl do nákladové základny zahrnout. Podle NSS má metoda Cost+ sloužit k jednoduššímu stanovení referenční ceny jak pro poplatníka, tak pro správce daně, a proto se s takovou zjednodušenou aplikací ztotožnil.

Za povšimnutí stojí také další, ačkoliv v kontextu posuzovaného případu marginální část sporu, ve které správce daně rozporoval cenu nájmu sjednaného s jednatelem, který byl zároveň předsedou představenstva a jediným akcionářem mateřské společnosti, tedy spojenou osobou pro účely převodních cen. Referenční cenu nájmného správce daně stanovil pomocí metody CUP a analýzou cen nájmu srovnatelných prostor v nabídkách reálních kanceláří. Správce daně určil interval ceny nájmného v Kč/m²/rok a pro stěžovatelku vybral nejvýhodnější (nejvyšší) cenu. Ačkoliv se jednalo o ceny nabídkové, v této situaci se NSS s takovým přístupem ztotožnil.

NSS rovněž potvrdil, že stanovení referenční ceny nepředstavuje otázku, ke které by správní soud musel vždy ustanovit znalce. Pokud správce daně stanoví referenční cenu pomocí některé z transakčních metod (tj. včetně například metody Cost+), nemusí správní soud nařizovat znalecké zkoumání, pokud je schopen postup správce daně přezkoumat a hodnotit. Zároveň pokud se soud dostatečně vypořádá s předloženým znaleckým posudkem, dle NSS není důvod k vypracování revizního znaleckého posudku.

Dle NSS neobstojí ani námitka, že se jednalo o uskupení českých společností, které státu společně odvedly daň v zákonné výši. Podle NSS správce daně řádně zjistil rozdíl mezi sjednanou a referenční cenou u spojených osob, a proto doměřil daň na základě tohoto rozdílu. Plátcem daně je v posuzovaném případě kontrolovaná společnost, nikoliv „uskupení“ českých společností. Tato společnost formálně daň řádně neodvedla, jinak by nedošlo k doměření daně ze zjištěného rozdílu cen, které NSS potvrdil.

Co z rozhodnutí NSS vyplývá?

Ačkoliv toto konkrétní rozhodnutí dopadlo v neprospěch daňového subjektu, NSS se ztotožnil s možností zjednodušené aplikace metody Cost+ v případech rutinních vnitroskupinových služeb. A to jak z pohledu aplikace marží považovaných pokynem D-10 za obvyklé, tak z pohledu zjednodušeného stanovení nákladové základny. NSS také souhlasí s určením referenční ceny nájmu kancelářských prostor podle nabídek realitních kanceláří. To lze v určitých situacích vnímat i pozitivně.

Z rozhodnutí zároveň plyne, že konkrétní obsahová náplň poskytovaných služeb mateřskou společností nebyla zcela jasně prokázána. To může vzbuzovat otázky ohledně unesení důkazního břemene ve vztahu k prokázání obecné daňové uznatelnosti služeb dle § 24 odst. 1 ZDP, které leží na daňovém subjektu. Ačkoliv toto nebylo předmětem sporu, test obecné daňové uznatelnosti obvykle předchází testu převodních cen, a až následně dochází k přechodu důkazního břemene z daňového subjektu na správce daně. Daňoví poplatníci by tedy v případech vnitroskupinových služeb měli být dále velmi ostražití a schopni detailně odůvodnit rozsah obdržených služeb, přičemž požadavky správce daně v této oblasti zůstávají velice extenzivní.

Tomáš Kubiš
tkubis@deloittece.com

Rozsudek NSS potvrdil, že holdingová struktura nebyla zneužitím práva

Co je to holding a jakou činnost by měl vykonávat? Touto otázkou se zabýval Nejvyšší správní soud (NSS) v novém rozsudku, kde posuzoval, zda založením holdingu došlo ke zneužití práva a v důsledku toho bylo namístě doměřit daň z vyplaceného podílu na zisku.

Skutková situace

Před založením holdingu byli společníky daňového subjektu původní vlastníci – fyzické osoby. Zejména z důvodu plánovaných změn ve složení společníků, kdy jeden společník chtěl z podnikání vystoupit, a naopak nový společník se měl připojit, byl založen holding, do kterého byly prodány podíly v daňovém subjektu a jeho sesterské společnosti. Holding pak kupní cenu podílů v dceřiných společnostech hradil z prostředků, které obdržel jako podíl na zisku z dceřiných společností.

Prostředky na výplatu podílu na zisku si daňový subjekt opatřil z bankovního úvěru.

Předmět sporu

Předmětem sporu bylo doměření srážkové daně z podílu na zisku, který daňový subjekt vyplatil své mateřské společnosti – holdingu. Daňový subjekt původně na výplatu tohoto příjmu uplatnil osvobození podle § 19 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů. Holding pak prostředky z vyplaceného zisku daňového subjektu použil na splácení kupní ceny podílů. Jelikož původní společníci splnili časový test dle ustanovení § 4 odst. 1 písm. s) zákona o daních z příjmů, byl tento jejich příjem osvobozený od daně.

Správce daně označil založení holdingové struktury za účelové, holding dle něj první čtyři roky své existence nevykonával žádnou činnost, a proto na tuto situaci aplikoval institut zneužití práva. Správce daně tvrdil, že k převodu podílu mohlo dojít i jiným způsobem a že zřízení holdingové struktury nesledovalo jiný cíl než získat daňovou výhodu.

Jak věc posoudil Nejvyšší správní soud

NSS nejdříve shrnul, že zneužití práva se skládá ze dvou složek: z objektivní, u které se posuzuje soulad se smyslem a účelem zákona, a ze subjektivní složky, u níž se posuzuje, zda bylo převažujícím záměrem daňového subjektu získat daňovou výhodu. V posuzovaném případě NSS konstatoval, že objektivní podmínka pro aplikaci zneužití práva naplněna byla, jelikož kombinací osvobození výplaty podílu na zisku z daňového subjektu holdingu spolu s následným osvobozením příjmů z titulu splácení kupní ceny podílu v daňovém subjektu došlo k tomu, že zisk daňového subjektu nebyl zdaněn ani jednou.

Dle NSS se to přiči smyslu a účelu osvobození podílů na zisku od daně z příjmů mezi mateřskými a dceřinými společnostmi upraveným v ustanovení § 19 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů. Smyslem tohoto ustanovení totiž je, aby se zisk protékající korporátními strukturami nedanil vícekrát, ale zároveň smyslem není, aby nebyl zdaněn ani jednou. Zisk by tak měl být zdaněn při výplatě ultimátním vlastníkům – fyzickým osobám. V posuzovaném případě k tomu však nedošlo, protože holding použil prostředky z vyplaceného zisku daňového subjektu na splátku kupní ceny podílu, kterou společníci osvobodili.

Samotné naplnění objektivní podmínky však pro aplikaci institutu zneužití práva nepostačuje. Je nutné, aby byla zároveň naplněna i subjektivní podmínka, tedy že převažujícím účelem transakce bylo získání nedovolené daňové výhody. Subjektivní stránku prokazuje správce daně. NSS na rozdíl od krajského soudu dospěl k závěru, že v tomto konkrétním případě správce daně své důkazní břemeno neunesl.

Tento rozsudek je význačný tím, že se NSS podrobně zabýval pojmem „holdingová struktura“. Holdingová struktura je dle NSS jednou z možností, jak strukturovat podnikání, která má řadu výhod. Zároveň platí, že holding je pojmem, který český právní řád neobsahuje (nejblíže k tomuto pojmu má právní úprava ovládacích osoby a koncernu v zákoně o obchodních korporacích). Proto holding může vykonávat řadu různých činností. Při zakládání holdingu je nutné zvážit několik hledisek, a to zejména právní, daňové, ekonomické a byznysové.

Holding může toliko spravovat obchodní podíly dceřiných společností nebo může vedle toho i poskytovat služby. Charakter holdingu a způsobu jeho činnosti může být různý (tzv. čistý holding, či smíšený holding) a v průběhu času se může měnit. Skutečnost, že je holding budován a jeho aktivity rozvíjeny postupně, nemůže být důvodem pro závěr o zneužití práva při jeho založení.

V posuzovaném případě daňový subjekt deklaroval, že důvodem založení holdingu bylo narovnání podílů v dceřiných společnostech. Daňový subjekt dále dokládal, že se holding snažil získat další akvizice. Správce daně v toto ohledu například zpochybňoval, že při akviziční činnosti byly použity e-mailové adresy dceřiných společností, a proto nebyl doložen vztah k holdingu. NSS však tento argument označil za nesprávný, protože právní předpisy nezakazují, aby podnikatelskou činnost, včetně některých vyjednávání akvizic, holding prováděl na úrovni dceřiných společností. Také skutečnost, že akvizice nebyly dotaženy do úspěšného konce, vůbec nemusí znamenat, že jednání bylo účelové.

Správce daně také zpochybnil financování, kdy daňový subjekt načerpal bankovní úvěr, aby mohl holdingu vyplatit podíl na zisku. Zde je nutné ocenit způsob, jakým NSS přistoupil k hodnocení důkazního břemene správce daně. NSS uvedl, že bylo na daňových orgánech, aby prokázaly, že jednání daňového subjektu bylo účelové a ekonomicky neopodstatněné, resp. aby vyvrátily jeho verzi. Naopak, aby unesly své důkazní břemeno a prokázaly subjektivní prvek testu zneužití práva, měly prokázat, že jednání daňového subjektu bylo účelové, neboť výsledku bylo fakticky možné dosáhnout i bez založení holdingu.

Pokud daňové orgány pouze předpokládaly, že dceřiné společnosti mohly vyplatit zisk okamžitě z vlastních zdrojů, aniž by toto prokázaly, jde o předpoklad, který nepřípustnou mírou zasahuje do podnikatelské svobody a uvážení daňového subjektu o ekonomických aspektech jeho podnikání a je v rozporu se zásadou zdrženlivosti daňových orgánů.

Závěrem je třeba zdůraznit, že v tomto konkrétním případě bylo rozhodující, že daňový subjekt doložil hned několik legitimních důvodů pro založení holdingu. Jednalo se zejména o potřebu narovnat výše podílů v dceřiných společnostech, následné změny společníků, a také akviziční činnosti, kterou daňový subjekt doložil. Daňové orgány verzi daňového subjektu nevyvrátily a neunesly tak své důkazní břemeno. Dle NSS tedy deklarované účely založení holdingu převažují nad daňovým účelem, který slovy soudu byl vítaným, ale ne hlavním důvodem jednání daňového subjektu.

Zuzana Potočková
zpotockova@deloittece.com

Tomáš Staroň
tstaron@deloittece.com

Stávající pravidla a novinky v zákoně o dorovnávacích daních

V Poslanecké sněmovně ČR se začíná diskutovat nový sněmovní tisk č. 783, který mění zákon č. 416/2023 Sb., o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny („zákon o dorovnávacích daních“). Zákon o dorovnávacích daních v České republice nabyl účinnosti dnem 31. prosince 2023 a dozná zřejmě od nového roku vícero změn. Ty nejzásadnější se týkají především lhůt a podání souvisejících s dorovnávacími daněmi. Další úpravy navržené v novele se potom dotknou pravidel pro českou dorovnávací daň tak, aby se považovala za kvalifikovanou vnitrostátní dorovnávací daň, a zároveň se zavádí nový trvalý bezpečný přístav pro tzv. nevýznamné členské entity.

Lhůty pro podávání informačních přehledů

Pozitivní zprávou je, že lhůta pro podání informačního přehledu k dorovnávací dani a lhůta pro podání daňového přiznání k dorovnávací dani skončí nejdříve 30. června 2026, tj. ne již v roce 2025, jak tomu je dle aktuálně platného znění zákona o dorovnávacích daních.

V souladu s plánovanou novelou lze shrnout, že český poplatník dorovnávací daně (případně jiná osoba za něj) bude podávat za každé zdaňovací, resp. výkazní období níže uvedená podání:

- Informační přehled k přiřazené dorovnávací dani by poplatník měl stejně jako dosud podat do 15 měsíců po uplynutí zdaňovacího období a do 18 měsíců u vstupního období skupiny. Vstupním obdobím skupiny je první z výkazních období, ve kterém je tato skupina velkou nadnárodní nebo velkou vnitrostátní skupinou.
 - Pokud informační přehled k přiřazené dorovnávací dani s konkrétními náležitostmi podá nejvyšší mateřská entita nebo jiná určená podávající entita ze státu, se kterým Česká republika uzavřela smlouvu o automatické výměně informací, a český poplatník tuto skutečnost oznámí správci daně ve lhůtě pro podání daného informačního přehledu, považuje se jeho povinnost za splněnou.

- Informační přehled k české dorovnávací dani se nově navrhuje podávat do 15 měsíců po uplynutí zdaňovacího období a do 18 měsíců u vstupního období skupiny (aktuální zákon uvádí lhůtu do 10 měsíců po uplynutí zdaňovacího období).

- Poplatníkům české dorovnávací daně bude taktéž umožněno splnit povinnost podat informační přehled k české dorovnávací dani podáním informačního přehledu k přiřazené dorovnávací dani, a to za předpokladu, že informační přehled k přiřazené dorovnávací dani splňuje obsahové náležitosti stanovené zákonem o dorovnávacích daních. Tato skutečnost musí být oznámena správci daně ve lhůtě pro podání informačního přehledu k české dorovnávací dani.
- Povinnost podat informační přehled k české dorovnávací dani se taktéž považuje za splněnou, pokud ho podá jiný poplatník české dorovnávací daně, který je členskou entitou téže skupiny, a o této skutečnosti vyzoomí správce daně ve lhůtě pro podání daného informačního přehledu.

Lhůty pro podávání daňových přiznání

Pro českého poplatníka platí, resp. pravděpodobně budou platit, následující pravidla:

- Daňové přiznání k přiřazené dorovnávací dani se podává do 22 měsíců po uplynutí zdaňovacího období.
- Daňové přiznání k české dorovnávací dani se nově navrhuje podávat do 22 měsíců po uplynutí zdaňovacího období (před navrhovanou novelou byl termín do 10 měsíců po uplynutí zdaňovacího období, novela tedy jednotlivé lhůty sjednocuje).

Stále platí, že v případě, že poplatník nepodá daňové přiznání k přiřazené nebo české dorovnávací dani ve stanovené lhůtě, považuje se daň za tvrzenou ve výši 0 Kč a každé další podané daňové přiznání se hodnotí jako dodatečné. Jinými slovy, nebude se uplatňovat pokuta za opožděné tvrzení daně.

Dorovnávací daň je třeba zaplatit Specializovanému finančnímu úřadu ve lhůtě pro podání příslušného daňového přiznání.

Účetní aspekty dorovnávacích daní

Ačkoliv se lhůta pro podání daňového přiznání k dorovnávací dani a ostatních informací za rok 2024 pravděpodobně prodlouží až do roku 2026, účetní jednotka má stále povinnost o dorovnávací dani účtovat v období, se kterým věcně a časově souvisí. To znamená, že pokud je účetní jednotka poplatníkem dorovnávací daně, pak musí již pro účely účetní závěrky za rok 2024 stanovit, zda a případně v jaké výši bude dorovnávací daň v budoucnu platit. Vzhledem k tomu, že výpočet nebude pravděpodobně finální, bude obvykle náklad na dorovnávací daň za rok 2024 vykázán v rozvaze jako rezerva na daň z příjmu, a to přesto, že z pohledu daňové legislativy dorovnávací daň za daň z příjmů nepovažujeme (z pohledu účetnictví ale ano). Dále připomínáme, že účetní jednotka má povinnost v příloze účetní závěrky zveřejnit, zda je poplatníkem dorovnávací daně, dále uvést informaci, že tato daň nevstupuje do kalkulace odložené daně, a vyčíslit samostatně výši nákladu na dorovnávací daň, který se ve výsledovce vykazuje jako součást nákladu na daň z příjmu (přestože se o daň z příjmů podle zákona o dorovnávacích daních nejedná).

Auditované účetní jednotky budou muset svůj odhad nákladu na dorovnávací daň za rok 2024 či úsudek, že tento náklad bude v nulové výši, obhájit před auditorem. To znamená, že bude nutné poskytnout auditorovi dostatečné a vhodné podklady, přičemž se domníváme, že spolupráce s mateřskou společností bude v tomto bodě klíčová.

Závěrem tedy konstatujeme, že přestože novela zákona o dorovnávacích daních navrhuje přesunout povinnost podání až do června 2026, poplatníci této daně se dorovnávacími daněmi budou muset zabývat již nyní.

Simona Chlebcová
schlebcova@deloittece.com

Alexandr Tóth
altoth@deloittece.com

Ministerstvo financí potvrdilo platnost windfall tax i pro rok 2025

V uplynulých dnech se v návaznosti na vyjádření ministra financí opět rozvířila diskuse ohledně daně z neočekávaných zisků (windfall tax) a jejího pokračování. Tato daň, která zasahuje především energetické firmy a bankovní sektor, byla původně zamýšlena jako dočasné opatření, ale kvůli přetrvávajícím rozpočtovým výzvám se vláda rozhodla ji ponechat v platnosti v původní délce, tj. až do roku 2025.

Aktuální diskusi vyvolal především fakt, že v minulosti ministr financí připustil možnost předčasného ukončení této mimořádné daně. Tuto variantu však dle svého nedávného vyjádření podmiňoval tím, že mimořádné příjmy budou alespoň z významné části pokrývat mimořádné výdaje vlády v souvislosti s energetickou krizí (jednalo se např. o výdaje na podporu podniků v energeticky náročných odvětvích, na úsporný tarif, mimořádné kompenzace za dodávku elektřiny a plynu zákazníkům a další).

Příjmy z windfall tax však byly oproti předpokladům výrazně nižší. Dle aktuální analýzy tak deficit mimořádných výdajů ke konci roku dosáhne 35 miliard Kč, což Ministerstvo financí ČR potvrdilo ve svém [stanovisku k pokračování windfall tax v roce 2025](#) ze dne 23. srpna 2024. Dle vyjádření ministra financí Zbyňka Stanjury tak není v plánu novelizace zákona o daních z příjmů ve smyslu zkrácení období platnosti daně z neočekávaných zisků.

Daň se tedy bude dle původního záměru vztahovat na tři zdaňovací období, a to na roky 2023 až 2025. Uvedenou skutečnost potvrzuje i [Predikce příjmů veřejných rozpočtů](#), v jejímž rámci je výnos z windfall tax zahrnut do očekávaných daňových příjmů nejen za rok 2024, ale i za rok 2025. Vzhledem k tomu, že sazba daně z neočekávaných zisků činí 60 %, což může být pro některé společnosti, které této dani podléhají, enormní dodatečné daňové zatížení, mnoho energetických firem zaznamenalo v návaznosti na rozhodnutí Ministerstva financí ČR pokles hodnoty svých akcií.

Václav Kafka
vkafka@deloittece.com

Jana Vlčková
jvlckova@deloittece.com

V oblasti zdanění kryptoměn se chystají změny

V legislativním procesu se bez projednání v připomínkovém řízení v průběhu měsíce září objevil pozměňovací návrh k jednomu z vládních návrhů zákona, které aktuálně řeší Poslanecká sněmovna. Tento návrh by zavedl možnost osvobodit příjmy z prodeje kryptoaktiv při splnění podobných podmínek, které je zapotřebí splnit pro osvobození příjmů z prodeje cenných papírů.

Pokud by příslušný návrh byl přijat a vešel v platnost, byly by příjmy z prodeje kryptoaktiv od 1. ledna 2025 osvobozeny, jestliže:

- jejich úhrn za celý rok nepřesáhne částku 100 000 Kč; anebo
- doba mezi jejich nabytím a jejich úplatným převodem (tzv. časový test) přesáhne dobu 3 let.

Případné osvobození by se nevztahovalo na kryptoaktiva zahrnutá do obchodního majetku.

Zároveň by příslušný limit 40 mil. Kč pro osvobození příjmů z prodeje podílů v obchodní korporaci a příjmů z prodeje cenných papírů, u nichž byl splněn příslušný časový test, byl společný i pro tyto příjmy. Nicméně přestože se příslušný pozměňovací návrh snaží odstranit asymetrii mezi zdaněním příjmů z prodeje cenných papírů a příjmů z prodeje kryptoaktiv, návrh například neobsahuje možnost v této souvislosti v případě příjmů z prodeje kryptoaktiv

použít zvláštní úpravu pro nabývací cenu, kterou lze použít při výpočtu základu daně z prodeje cenných papírů při překročení maximální částky pro jejich osvobození.

Zákon zatím prošel druhým čtením v Poslanecké sněmovně, uvidíme, zda projde celým legislativním procesem a bude přijat v této podobě.

Na závěr bychom chtěli při této příležitosti upozornit, že nás v budoucnu čeká také implementace tzv. směrnice DAC 8, která má rozšířit současné oznamovací povinnosti rovněž na poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy. Tito poskytovatelé by tudíž v budoucnu měli mít povinnost oznamovat finančnímu úřadu informace o transakcích s kryptoaktivy. Tyto změny by měly platit od 2026.

[Sněmovní tisk č. 694](#), kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie v oblasti digitalizace finančního trhu a financování udržitelnosti, je k dispozici na webových stránkách Poslanecké sněmovny.

Jan Starý
jstary@deloittece.com

Přehled novinek

Novela zákona o DPH 2025

Novela zákona o DPH, která přináší změny například v nárokování odpočtu DPH, v opravě daně u nedobytných pohledávek, ve zdanění převodů nemovitostí, v opravách základu daně, ve stanovení základu daně při prodeji vybraného zboží zaměstnancům či v oblasti finančních služeb, prošla druhým čtením v Poslanecké sněmovně a postupuje do dalšího legislativního procesu. Oproti očekávání nebyly v rámci druhého čtení předloženy prakticky žádné pozměňovací návrhy.

Aktivity daňové správy

Koordinační výbor Generálního finančního ředitelství a Komory daňových poradců ČR bude projednávat otázku zdanitelnosti krádeží zboží, pokud je pachatel zjištěn a je mu předepsána hodnota zboží k úhradě. Předkladatelé příspěvku navrhují, aby z požadované úhrady nebyla odváděna DPH na výstupu. Navrhovaný závěr je v souladu s praxí v ČR.

Generální finanční ředitelství připravuje informaci týkající se aplikace DPH v situacích čerpání pohonných hmot hrazených prostřednictvím petrokaretních společností. Z první verze návrhu informace se jeví, že jejím cílem je umožnit daňovým subjektům plně zachovat stávající praxi v této oblasti.

Judikatura SDEU

- V případě **C-87/23 Latvijas** potvrdil Soudní dvůr EU, že za ekonomickou činnost lze považovat i trvale ztrátová aktivita. Výkon ekonomické činnosti by přitom měl zakládat nárok na odpočet daně. Dotace k ceně, které vyrovnávají ztráty z jednotlivých prodejů, dle názoru soudu vstupují do základu daně a podléhají tak DPH na výstupu. Dle našeho názoru jde o přístup odpovídající běžné praxi v ČR.
- V rámci případu **C-182/23 Makowit** popsal Soudní dvůr aplikaci DPH při vyvlastnění pozemku orgánem veřejné moci za náhradu. Z názoru Soudního dvora vyplývá, že úplatné dodání předmětů používaných pro ekonomickou činnost podléhá DPH, a to bez ohledu na skutečnost, zda jde o nucený, či dobrovolný prodej.
- Soudní dvůr v případě **C-83/23 H GmbH vs. Finanzamt** upřesnil postupy pro vrácení nesprávně fakturované DPH správcem daně, pokud ji daňový subjekt nedokázal získat od svého dodavatele. Uvedené rozhodnutí může mít důležitý vliv na formulaci pravidel pro vrácení, která by dle současných plánů Ministerstva financí ČR měla být do českého zákona o DPH zavedena od roku 2026.

Tomáš Brandejs
tbrandejs@deloittece.com

ETS2 zavádí emisní povolenky pro vytápění budov a dopravu

Evropská unie od roku 2027 rozšíří Evropský systém obchodování s emisními povolenkami (ETS). Nová pravidla s označením ETS2 se zaměří na další oblasti, které dosud do systému nespádají, zejména na vytápění budov či silniční dopravu. Koho se nový systém dotkne? A na jaké povinnosti by se měly dotčené subjekty připravit? Klíčové informace o ETS2 přinášíme v článku.

Nový systém ETS2

Evropský systém pro obchodování s emisními povolenkami, zavedený směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES, podstoupil v roce 2023 významnou revizi. Původní systém ETS („ETS1“) pokrývá pouze velké stacionární zařízení v energetice a průmyslu, emise z letecké dopravy a nově též námořní dopravy. Na základě výše zmíněné revize se však nyní zavádí nový systém obchodování s povolenkami označovaný jako ETS2, který se vztahuje na další sektory spalování fosilních paliv, jako je vytápění budov, silniční doprava a další průmyslové činnosti. ETS2 představuje dílčí krok Evropské unie směrem k dosažení cílů stanovených v dohodě o klimatu z Paříže a jejího závazku k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050.

Spotřeba paliv v sektoru budov a silniční dopravy bude od roku 2027 zpoplatněna prostřednictvím nákupu emisních povolenek, což bude mít pravděpodobně dopad na cenu těchto paliv. To by mělo motivovat k přechodu na čistší paliva a technologie a snížit emise skleníkových plynů v těchto oblastech. Výjimku mají sektory armády, zemědělství, lesnictví a železniční a lodní dopravy.

Systém ETS2 bude nezávislý na původním již existujícím systému ETS1, emisní povolenky podle ETS1 a ETS2 nebudou zaměnitelné a jejich cena nebude jednotná. Oba systémy budou fungovat paralelně.

Povinnosti plynoucí z ETS2

Systém ETS2 bude fungovat tak, že povinnými osobami nebudou koneční spotřebitelé, ale dodavatelé paliv. To znamená, že firmy a domácnosti, které využívají fosilní paliva, nebudou muset nakupovat emisní povolenky přímo. Místo toho bude tato povinnost dopadat na dodavatele paliv, kteří budou muset za každou tunu CO₂, kterou jejich paliva vyprodukují, zakoupit a vyřadit jednu povolenku.

Pro účast v ETS2 je rozhodující činnost daného subjektu, a to je buď uvádění kapalných paliv do volného daňového oběhu, nebo dodání plynu či pevných paliv konečnému spotřebiteli.

ETS2 bude dopadat na následující subjekty:

- držitele povolení k provozování daňového skladu nebo povolení oprávněného příjemce u daně z minerálních olejů, kteří uvádějí kapalná paliva do volného daňového oběhu nebo je sami spotřebovávají;
- držitele povolení k nabytí plynu bez daně, kteří dodávají plynná paliva konečnému spotřebiteli nebo je sami spotřebovávají; a
- držitele povolení k nabytí pevných paliv bez daně, kteří dodávají pevná paliva konečnému spotřebiteli nebo je sami spotřebovávají.

Co se týče konkrétních paliv, ETS2 se vztahuje na kapalná paliva zahrnutá ve spotřební dani (zejména benzín a motorovou naftu), pevná paliva zahrnutá v dani z pevných paliv (především černé a hnědé uhlí a paliva z nich vyrobená) a plynná paliva zahrnutá v dani ze zemního plynu a některých dalších plynů (zejména zemní plyn).

ETS2 se naopak nevztahuje na odpad využitý jako palivo, palivo spotřebované v zařízení spadajícího do systému ETS1, biopaliva splňující kritéria udržitelnosti podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2018/2001/EU o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a paliva, která se nespálují, ale používají se jako vstup pro průmyslové procesy.

Povinnost vyřazení emisní povolenky vznikne povinnému subjektu okamžikem dodání paliva konečnému spotřebiteli nebo uvolnění do volného daňového oběhu. Pro účely ETS2 není rozhodný okamžik spálení daného paliva.

Od roku 2025 budou muset všichni dodavatelé paliv spadající pod ETS2 disponovat povolením k dodávání paliv od ministerstva životního prostředí (obdobné povolení, jaké mají provozovatelé zařízení spadajících do ETS1). Součástí žádosti o povolení bude monitorovací plán, ve kterém dodavatelé paliv uvedou, jak budou zjišťovat emise z paliv, která dodají nebo spotřebují.

Podle tohoto plánu pak musí monitorovat emise, tj. zjišťovat množství dodaného paliva, a sektory, ve kterých bude toto palivo spotřebované.

Každý rok budou mít dodavatelé paliv spadající pod ETS2 povinnost dodávat ministerstvu životního prostředí („MŽP“) zprávu o emisích z dodaného paliva za předchozí rok, a to poprvé do 30. dubna 2025 za rok 2024. Od roku 2026 bude muset být zpráva (za paliva uvedená do oběhu v roce 2025) ověřená auditorem.

Od roku 2027 budou emise z paliv zpoplatněny a zahájí se obchodování s emisními povolenkami. Poprvé budou mít dodavatelé povinnost vyřadit příslušné množství povolenek v roce 2028, a to za rok 2027. Dále pak každoročně vždy nejpozději do 31. května roku následujícího po roce, v němž byla paliva uvedena do oběhu.

Nejasnosti spojené s implementací do českého práva

Česká republika byla stejně jako ostatní státy EU povinná implementovat ETS2 do českého práva do 30. června 2024, nicméně tento termín nebyl dodržen.

ETS1 je do českého právního řádu implementován zákonem č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů („zákon o ETS1“).

Systém ETS2 má být do českého právního řádu zaveden novelou zákona o ETS1, přičemž ke dni přípravy tohoto článku není jasné, jakým způsobem k tomu dojde. Nicméně očekává se, že bude podán pozměňovací poslanecký návrh k navržené novele zákona o ETS1 týkající se námořní dopravy. Novelu ke dni přípravy tohoto článku projednává Poslanecká sněmovna.

MŽP původně zvažovalo rozdělení implementace ETS2 na dva kroky, kdy by nejprve byly implementovány povinnosti týkající se monitorování a reportování paliv uvedených na trh a teprve později by se implementovala rovněž samotná pravidla pro nákup a vyřazování emisních povolenek.

Vzniká tak velmi nepřehledná situace pro subjekty, na něž ETS2 dopadá, protože ačkoli některé povinnosti dodavatelů mají platit již od 1. ledna 2025, aktuálně neexistuje česká právní úprava těchto povinností. MŽP zejména nemůže v tuto chvíli vydat příslušným dodavatelům potřebné povolení k dodávání paliv, protože k tomu nemá zákonné zmocnění. Zároveň se předpokládá, že do 30. dubna 2025 budou dodavatelé doručovat MŽP zprávy o emisích z dodaného paliva zpracované dle monitorovacích plánů připravených do konce roku 2024. Lze očekávat, že detailní pravidla týkající se monitoringu a reportování stanoví MŽP vyhláškou, k jejímuž vydání však v tuto chvíli rovněž není zmocněno.

Další nejasnosti mohou vznikat u držitelů povolení pro účely spotřebních a energetických daní, neboť výčet držitelů povolení nemusí být úplný, například není jasné, jestli se například monitoring emisí ETS2 uplatní i v případě držitelů povolení k nabytí elektřiny bez daně. Pokud některé subjekty mají tato povolení z jiných důvodů než pro pravidelný nákup a prodej paliv, může být pro ně výhodné požádat o zrušení povolení. Systém ETS2 by na ně poté nemusel dopadat a cena emisní povolenky by vstupovala do ceny paliv účtované jejich dodavatelem.

Další dopady mohou být také v daňové oblasti v případě zrušení povolení či licencí k nákupu a prodeji paliv (např. otázka aplikace režimu DPH).

Je možné, že do konce roku 2024 nebude ETS2 do českého právního řádu implementován, přičemž zákonodárce bude muset situaci případně řešit stanovením přechodného období se zvláštními pravidly.

Doporučení

S ohledem na dosud neprovedenou transpozici systému ETS2 do českého právního řádu je pro dotčené subjekty spadající pod ETS2 důležité seznámit se jednak přímo s primární evropskou úpravou a dále s pokyny MŽP, které MŽP v dané věci vydává, tak aby byli schopni rychle reagovat na zákonné požadavky vzniklé implementací. Danou problematiku jednoznačně doporučujeme průběžně konzultovat s odborným poradcem.

Pro ostatní společnosti nespádající přímo pod působnost ETS2 pak tato nová regulace představuje především další pobídku k tomu, pečlivě se zamyslet nad tím, do jaké míry v budoucnu budou využívat fosilní zdroje.

Petr Mrňák
pmrnak@deloittece.com

Martin Mintora
mmintora@deloittece.com

Veronika Hešlarová
vheslarova@deloittece.com

Zavedení systému ETIAS se blíží. Proč je pro cestování do Evropy důležitý?

ETIAS (Evropský systém pro cestovní informace a povolení) je nový elektronický systém, který by měl vejít v platnost v první polovině roku 2025. Cílem je zejména zvýšení bezpečnosti v rámci 30 evropských zemí, které zrušíly pasové a jiné hraniční kontroly na svých vzájemných hranicích, čímž umožňují volný pohyb osob.

Cílem ETIAS je poskytnout větší kontrolu nad tím, kdo do těchto zemí vstupuje, a zajistit lepší ochranu před potenciálními hrozbami, jako je například nelegální migrace.

S rostoucím počtem cestujících, kteří každý rok navštěvují Evropu, je nutné zajistit, aby měly jednotlivé země dostatečné informace o těchto cestujících již před jejich příjezdem. V současnosti naopak mohou občané mnoha zemí cestovat do schengenského prostoru bez víz, což jim sice usnadňuje cestování, ale zároveň to může představovat určité bezpečnostní riziko. ETIAS tak byl vytvořen proto, aby předem prověřoval cestující z bezvízových zemí a umožnil zodpovědným orgánům identifikovat možné rizikové osoby dříve, než vstoupí na území států schengenského prostoru nebo Kypru.

Kdo ETIAS potřebuje?

Cestovní povolení vydané na základě ETIAS bude povinné pro všechny občany tzv. třetích zemí, které jsou osvobozeny od vízové povinnosti pro krátkodobý pobyt v schengenském prostoru (do 90 dnů v průběhu 180 dnů). To zahrnuje cestující z USA, Kanady, Austrálie, Japonska a mnoha dalších zemí.

O povolení budou muset občané těchto zemí požádat před cestou, ať už ji plánují podniknout za účelem turistiky, podnikání, nebo tranzitu.

Jak funguje proces žádosti o ETIAS?

Žádost o cestovní povolení v rámci ETIAS by měla být jednoduchá a probíhá zcela online. Proces zahrnuje několik kroků:

1. Vyplnění formuláře: Bude třeba zadat osobní údaje, informace o cestě a odpovědět na několik bezpečnostních otázek.
2. Podání žádosti: Po vyplnění formuláře se žádost elektronicky odešle.
3. Zaplacení poplatku: Za podání žádosti je vyžadován poplatek 7 eur.
4. Automatické zpracování: Většina žádostí bude zpracována během několika minut, maximálně však do čtyř dnů. V případě potřeby mohou být provedeny dodatečné kontroly a proces se může protáhnout až na 30 dnů v případě, že budete pozváni na pohovor.
5. Obdržení schválení: Pokud bude žádost schválena, získá žadatel povolení, které umožní vstup do schengenského prostoru.

Jak dlouho ETIAS platí?

Schválené povolení ETIAS bude obvykle platné po dobu tří let nebo do doby vypršení platnosti pasu, podle toho, co nastane dříve. Během této doby bude možné do schengenského prostoru cestovat opakovaně, ale vždy jen na dobu maximálně 90 dnů v rámci 180 dnů.

ETIAS představuje důležitý krok k zajištění větší bezpečnosti v Evropě, aniž by bylo omezeno pohodlí cestujících. Systém je navržen tak, aby byl pro žadatele co nejjednodušší a nejrychlejší. Online žádost zabere jen několik minut a ve většině případů bude schválení uděleno během chvíle. Nicméně, občané dotčených zemí, kteří plánují cestovat do schengenského prostoru po uvedení ETIAS do praxe, budou muset podat žádost před plánovanou cestou do Evropy včas.

O tématu jsme psali také v článku

[ETIAS aneb co se chystá pro cizince bez vízové povinnosti.](#)

Tomáš Kouba

tkouba@deloittece.com

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z daňového oddělení společnosti Deloitte nebo s jedním z následujících odborníků:

Přímé daně

Miroslav Svoboda
msvoboda@deloittece.com

Marek Romancov
rmromancov@deloittece.com

Kateřina Novotná
knovotna@deloittece.com

Tereza Gebauer
tgebauer@deloittece.com

Miroslav Richter
MirRichter@deloittece.com

Roman Ženatý
rzenaty@deloittece.com

Imigrace

Tereza Kavan Klimešová
tklimesova@deloittece.com

Nepřímé daně

Adham Hafoudh
ahafoudh@deloittece.com

Radka Mašková
rmaskova@deloittece.com

Kontrolní hlášení

Jaroslav Beneš
jbenes@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Dotační podpora výzkumu a vývoje: již brzy očekávané výzvy

Čtvrtý kvartál roku 2024 přinese bohaté příležitosti pro podnikatelské subjekty i výzkumné instituce v oblasti očekávaných dotačních programů zaměřených na vývoj nových produktů, materiálů a technologií prostřednictvím realizace vlastních projektů výzkumu a vývoje. Přinášíme vám přehled základních parametrů tří vybraných výzev.

Název výzvy	Podporované aktivity	Výše dotace	Oprávnění žadatelé	Alokace	Příjem žádostí
Aplikace	Podpora provozních nákladů podnikového výzkumu a vývoje	Až 85 % Ex post	- MSP, velké podniky nad 3 tis. zam. ve spolupráci s MSP - ČR mimo Prahu	3 mld. Kč	15. 12. 2024 – 9. 4. 2025
Aplikace – SW	Podpora provozních nákladů podnikového výzkumu a vývoje se specifickým zaměřením na vývoj softwaru	Až 85 % Ex post	- MSP, velké podniky nad 3 tis. zam. ve spolupráci s MSP - ČR mimo Prahu	1 mld. Kč	28. 12. 2024 – 20. 3. 2025
THÉTA	PP1: Výzkum ve veřejném zájmu v energetice PP2: Energetické technologie pro konkurenceschopnost PP3: Technologie k zajištění dlouhodobé udržitelnosti energetiky	Až 90 % Ex ante	- Podniky všech velikostí, výzkumné organizace - ČR včetně Prahy	PP1: 86 mil. Kč PP2: 443 mil. Kč PP3: 280 mil. Kč	5. 9. 2024 – 23. 10. 2024

Způsobilé výdaje:

- Mzdy a pojistné výzkumných pracovníků, techniků a ostatního podpůrného personálu
- Náklady na nástroje, přístroje a vybavení formou odpisů
- Smluvní výzkum, poznatky a patenty zakoupené nebo pořízené v rámci licence
- Poradenské služby
- Ostatní provozní náklady včetně nákladů na materiál a dodávky vzniklé v důsledku projektu

Dále je možné výzkumné a vývojové aktivity v podnicích podpořit evropskými programy, jako je například program Horizont Evropa. Vhodnou alternativou a doplňkem pro financování výzkumu a vývoje jsou rovněž [daňové odpočty na výzkum a vývoj](#).

Pokud plánujete investice do vybudování výzkumně-vývojové infrastruktury upozorňujeme na dotační výzvu **Potenciál**, která se otevře již v říjnu tohoto roku a o které informujeme v samostatném článku, a na výzvu **Služby infrastruktury**, jež bude vyhlášena v prvním kvartále 2025.

Připojte se k našemu webcastu!

Pokud vás téma financování výzkumu a vývoje zajímá a chtěli byste se dozvědět více, zúčastněte se ve čtvrtek 10. října našeho webcastu **Jak získat finanční podporu na vývoj nových softwarových řešení**. Webcast je zdarma a registrovat se na něj můžete na [našem webu](#).

Antonín Weber
antoweber@deloittece.com

Kateřina Čápková
kcapova@deloittece.com

Lhůta pro příjem žádostí o podporu na fotovoltaiky byla prodloužena

Pokud jste původně od podání dotačního projektu na fotovoltaiku ustoupili z důvodu krátké lhůty na předložení projektu a získání stavebního povolení, doporučujeme nyní harmonogram přehodnotit. Modernizační fond prodloužil termín pro podávání žádostí o dotaci ve výzvách RES+ č. 1/2024 i RES+ č. 2/2024.

Nově jsou termíny nastaveny takto:

- **Výzva RES+ č. 1/2024** na instalaci fotovoltaických elektráren s výkonem od 50 kW do 5 MWp primárně pro vlastní spotřebu prodloužena **do 31. prosince 2024.**
- **RES+ č. 2/2024** na instalaci fotovoltaických elektráren s výkonem nad 1 MWp primárně s dodávkami do sítě prodloužena **do 31. října 2024.**

Níže připomínáme základní parametry programu:

Jaké výdaje lze podpořit:

- Přímé realizační výdaje, jako jsou například výdaje na stavební práce, technologie, služby bezprostředně související s realizací projektu (instalace FVE apod.)
- Společně s poskytovanou podporou na instalaci FVE mohou být podpořeny také:
 - Systémy bateriové akumulace vyrobené elektřiny
 - Systémy výroby vodíku elektrolýzou vody
- Činnosti odborného technického dozoru či autorského dozoru
- Výdaje na zajištění bezpečnosti práce na stavbě, vícepráce
- Výdaje na povinnou publicitu související s projektem

Míra podpory:

- Až 30 % na FVE, až 50 % na baterie
- Dotace je stanovena jednotkově dle výše instalovaného výkonu (cca 7 000 Kč/1 kWp)

Oprávnění žadatelé:

- Podniky všech velikostí
- Celá ČR včetně Prahy

V případě zájmu o více informací nás neváhejte kontaktovat, rádi vás provedeme celým řízením a poskytneme vám maximální podporu a součinnost.

Antonín Weber
antoweber@deloittece.com

Kateřina Čápová
kcapova@deloittece.com

Program Potenciál na podporu výzkumně-vývojového vybavení bude otevřen dříve

Ministerstvo průmyslu a obchodu urychlilo vyhlášení a spuštění příjmu žádostí do programu Potenciál, které nyní avizuje již na říjen 2024. Program je zaměřen na vybudování firemního výzkumně-vývojového zázemí, a to včetně výstavby budov. Určen je k podpoře podnikatelských subjektů při zavádění a rozšiřování potřebné infrastruktury pro realizaci výzkumných, vývojových a inovačních činností, jejichž výsledky jsou následně aplikovány do výroby.

Jaké výdaje lze podpořit:

• Hmotný majetek:

- Stroje a zařízení nezbytné k realizaci výzkumných a vývojových aktivit
- Servery, výpočetní technika, tiskárny, komunikační a síťová zařízení, OEM licence

• Nehmotný majetek:

- Maximálně 50 % z celkových investičních způsobilých nákladů
- SW, programy, licence, patenty, nákup dat, databází a jejich upgrade

• Budovy:

- Maximálně 40 % z celkových investičních způsobilých výdajů
- Výstavba nové budovy – plochy určené pro projekt nebo pořizovací cena technického zhodnocení budov v případě rekonstrukce či modernizace

Předpokládaná výše a míra podpory:

- Míra podpory: 20 až 70 % v závislosti na velikosti podniku a místu realizace
- Výše dotace: 2 mil. Kč – 100 mil. Kč

Oprávnění žadatelé:

- Malé a střední podniky
- Small-mid caps (velké podniky, které mají nejvýše 499 zaměstnanců)
- Mid caps (velké podniky, které mají nejvýše 3000 zaměstnanců)
- Projekt musí být realizován mimo území hlavního města Prahy (sídlo podniku nicméně může být i v Praze)

Důležité termíny a lhůty:

- Termín vyhlášení výzvy: 9. 10. 2024
- Příjem žádostí: od 23. 10. 2024 do 9. 10. 2025
- Výzva bude průběžná, což znamená, že žádosti budou hodnoceny průběžně v pořadí, v němž budou podány, a to až do vyčerpání alokace programu. Neprobíhá kvalitativní soutěž, rozhoduje především čas podání žádosti, zároveň je nutné splnit minimální stanovené požadavky.

Antonín Weber
antoweber@deloittece.com

Kateřina Čápková
kcapova@deloittece.com

Dotační výzva na pořízení nevýrobních technologií a IT vybavení

Ministerstvo průmyslu a obchodu v rámci Operačního programu technologie a aplikace pro konkurenceschopnost zahájilo v druhé půlce července příjem žádostí o dotaci v programu Digitální podnik. V této výzvě mohou podniky až do března 2025 žádat o podporu na digitální transformaci firmy prostřednictvím nevýrobních technologií a na pořízení IT vybavení, které významně přispěje k posunu úrovně automatizace a digitalizace podniku.

Jaké výdaje lze podpořit:

Způsobilé výdaje	Příklad
Dlouhodobý hmotný majetek (hardware)	Technologie a hardware sloužící k nevýrobním účelům, jako jsou například servery; switche; huby; firewall; routery; firemní datová úložiště NAS a příslušenství; tablety; polohovací zařízení; 3D systémy a monitory; senzory; webkamery; dohledové drony; HW pro virtuální realitu; robotické ruce; logistické manipulátory; logistické dopravníky; QR čtečky; automatizované zakladače; automatický výdej nástrojů; skladovací věže; roboti pro úklid; speciální roboti, pokud nejsou součástí výrobní linky, apod.
Dlouhodobý nehmotný majetek (software)	Pokročilé softwary, jako jsou BIM, CAE, CDE, GIS, MIS, APS, DMS, WMS, CRM, ERP, personální systémy; virtualizační platformy, které mají přímý vliv na fungování firemních procesů a přináší nové funkcionality na rozdíl od základního SW; webové stránky s rozšířenou funkcionalitou přímého propojení s ERP; e-shopy; SW umožňující tvorbu aplikací apod.
Služby (služby expertů, licence, školení)	Náklady na služby poskytované dodavatelem v rámci cloudových služeb na bázi časově omezeného předplatného; náklady na služby externích poradců, expertů a znalců; jednorázová školení apod.
Nepřímé náklady	Správní výdaje; výdaje na zaměstnance; výdaje na nábor; výdaje na telefon; vodu či elektřinu apod. (hodnota nezpůsobilých výdajů je 7 % z celkových přímých nákladů).

Výše a míra podpory:

- Míra podpory: 25–60 % v závislosti na velikosti podniku a místu realizace
- Způsobilé náklady: 2,5 mil. Kč – 50 mil. Kč

Oprávnění žadatelé:

- Malé a střední podniky
- Projekt musí být realizován mimo území hlavního města Prahy (sídlo podniku nicméně může být i v Praze)

Důležité termíny a lhůty:

- Příjem žádostí: od 15. 7. 2024 do 31. 3. 2025
- Ukončení realizace projektu: nejpozději do 31. 12. 2026

V případě zájmu o více informací nás neváhejte kontaktovat, rádi vás provedeme celým řízením a poskytneme vám maximální podporu a součinnost.

Antonín Weber
antoweber@deloittece.com

Tereza Zemanová
tzemanova@deloittece.com

Kontakty

V případě, že se Vás tato problematika dotýká, rádi Vám poskytneme podrobné informace. Prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Dotace CZ

Luděk Hanáček

lhanacek@deloittece.com

Antonín Weber

antoweber@deloittece.com

Dotace a investiční pobídky SK

Martin Rybar

mrybar@deloittece.com

Investiční pobídky

Daniela Hušáková

dhusakova@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.

Churchill I

Italská 2581/67

120 00 Praha 2 – Vinohrady

Česká republika

Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

dReport: Září 2024

Zalistujte si v pravidelném přehledu účetních novinek.

Novela stávajícího zákona o účetnictví předložena Parlamentu

Svým usnesením ze dne 28. 8. 2024 vláda schválila novelu zákona o účetnictví 563/1993 Sb. (dále „ZoÚ“). Tato novela je zařazena na program 112. schůze Poslanecké sněmovny, probíhající v září a říjnu 2024. V aktuálním článku vám přinášíme přehled změn, které novela obsahuje.

Vzhledem k tomu, že se jedná o novelu, která implementuje požadavky evropských směrnic, zejména CSRD, tj. směrnice o zprávách o udržitelnosti (Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022), a směrnice Komise v přenesené pravomoci (EU) 2023/2775 ze dne 17. října 2023, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o úpravy kritérií velikosti pro mikropodniky a malé, střední a velké podniky nebo skupiny, neočekává se, že by Poslanecká sněmovna tuto novelizaci nepřijala.

Jaká je navrhovaná účinnost novely?

Navrhovaná účinnost je plánována od 1. ledna 2026 s výjimkou vymezených ustanovení, která nabývají účinnosti dnem následujícím po vyhlášení ve Sbírce zákonů. Bohužel přechodná ustanovení k ZoÚ jsou značně komplikovaná a nepřiliš jasně čitelná. Informace k účinnosti jednotlivých ustanovení uvedených níže jsou tak pouze orientační.

Co návrh novely přináší?

První zásadní změnou je implementace směrnice 2023/2775, která **navyšuje limity pro kategorizaci účetních jednotek a skupin** u ukazatele obratu a celkových aktiv o cca 20 %. Toto novelizované ustanovení lze dle přechodných ustanovení použít již pro klasifikaci v účetním období započatém 1. ledna 2024 a později. Nové limity pro tyto dva ukazatele jsou následující:

- Mikro účetní jednotka:
aktiva do 11 000 000 Kč, obrat do 22 000 000 Kč
- Malá účetní jednotka a malá skupina:
aktiva do 120 000 000 Kč, obrat do 240 000 000 Kč
- Střední účetní jednotka a střední skupina:
aktiva do 600 000 000 Kč, obrat do 1 200 000 000 Kč

Hodnota ukazatele pro průměrný počet zaměstnanců zůstává nezměněna.

To fakticky znamená, že účetní období roku 2024 může být první, kdy účetní jednotka přestane překračovat 2 hraniční hodnoty (změna není retrospektivní). Vzhledem k ustanovení § 1e odst. 2 ZoÚ se ale její klasifikace může změnit až tehdy, pokud tento stav trvá nejméně 2 účetní období. Změna klasifikace pouze z důvodů změny limitů se tedy může projevit nejdříve v roce 2026.

Změna hodnoty ukazatele obratu se také promítla do povinnosti sestavit a zpřístupnit zprávu o daních z příjmů (navýšení ukazatele čistého obratu z 200 000 000 Kč na 240 000 000 Kč).

Novela rovněž **rozšiřuje povinnost konsolidace** mimo okruh obchodních společností, a to na spořitelni a úvěrová družstva a pojišťovny, pokud jsou ovládající osobou.

Dále novelizace **transponuje požadavky CSRD směrnice**.

Stávající znění ZoÚ totiž obsahovala požadavky pouze pro první vlnu vykazování za rok 2024. Nově jsou novelizací rozšířeny požadavky v následujících oblastech:

- **Povinnosti vyhotovovat** – zprávy o udržitelnosti musí nově vyhotovovat obchodní společnost, úvěrové nebo spořitelni družstvo či pojišťovna, které jsou velkou účetní jednotkou (tato povinnost bude dle přechodných ustanovení platit již pro účetní období započatá 1. ledna 2025 nebo později) nebo emitentem cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu (výjimku mají emitenti, kteří jsou mikro účetní jednotkou – zde se nepoužije ustanovení ZoÚ, že jakýkoliv subjekt veřejného zájmu je automaticky velkou účetní jednotkou). Konsolidovanou zprávu o udržitelnosti nově vyhotovuje každá velká skupina, výjimku má pouze konsolidující účetní jednotka, která je investičním fondem. Přechodná ustanovení jsou podobná samostatné zprávě o udržitelnosti.
- **Povinnosti týkající se zpráv o udržitelnosti osoby ze třetí země** či konsolidovaných zpráv o udržitelnosti osoby ze třetí země.
- **Obsah** – ruší se zjednodušení pro vykazování informací o hodnotovém řetězci. Zde upozorňujeme na rozsáhlá přechodná ustanovení, jež nastavují, ke kterému okamžiku je toto zrušení účinné pro jednotlivé typy účetních jednotek. Přidává se speciální ustanovení pro zprávu o udržitelnosti středních a malých účetních jednotek.
- **Zveřejňování** – pro zprávy o udržitelnosti platí stejné požadavky jako pro účetní závěrku.
- **Označování** – pokud je nějaký dokument označen jako zpráva o udržitelnosti, vztahují se na něj požadavky ZoÚ na zprávu o udržitelnosti, včetně povinnosti auditu. Toto ustanovení má zabránit tomu, aby účetní jednotky, které nemají povinnost sestavovat zprávu o udržitelnosti, tímto názvem označovaly dokument, který svým obsahem a kvalitou takové zprávě neodpovídá.

V souvislosti s implementací CSRD směrnice je novelizován § 21 odst. 3, kdy nově se požadavek na **zveřejňování informací o nehmotných zdrojích**, na kterých zásadně závisí obchodní model účetní jednotky a které jsou pro ni zdrojem tvorby hodnoty, rozšiřuje na všechny účetní jednotky, jež povinně sestavují zprávu o udržitelnosti. Z tohoto nařízení existuje v přechodných ustanoveních několik výjimek.

Co nový zákon o účetnictví?

Vzhledem k tomu, že návrh nového zákona o účetnictví dosud nebyl předložen Legislativní radě vlády ani Parlamentu, je jasné, že nelze jeho případné schválení očekávat dříve než v roce 2025. Pokud vezmeme v úvahu, že Legislativní rada vlády doporučila, aby účinnost zákona nebyla dříve než 12 měsíců po jeho vyhlášení, zdá se pravděpodobné, že nový zákon o účetnictví nebude účinný před 1. lednem 2027. I z tohoto důvodu je přijetí navrhované novely stávajícího zákona důležité, protože nynější znění ZoÚ nezahrnuje transpozice směrnic vyžadované Evropskou unií.

Martina Křížová Chrámecká
mkrizovachramecka@deloittece.com

Nová interpretace Národní účetní rady I-50

V následujícím článku krátce shrneme hlavní body nové interpretace Národní účetní rady I-50 *Odložená daň a kurzové rozdíly vyloučené ze zdanění*.

Interpretace Národní účetní rady

Interpretace vyjadřují odborný názor Národní účetní rady na praktickou aplikaci českých účetních pravidel. Cílem interpretací je přispívat k formulaci optimálních a jednotných postupů v oblasti účetnictví a účetního výkaznictví. Zabývají se především otázkami, které nejsou českými účetními předpisy řešeny nebo jsou řešeny nedostatečně, a oblastmi, které jsou v účetní praxi řešeny nejednotně.

I když interpretace nejsou právně závazné, Nejvyšší správní soud je již několikrát akceptoval jako hodnotný zdroj doplňující účetní legislativu.

Interpretace I-50

Odložená daň a kurzové rozdíly vyloučené ze zdanění

Interpretace I-50 (dále jen „Interpretace“) byla vydána v srpnu 2024 a reaguje na změnu v daňové legislativě, která od 1. ledna 2024 dává poplatníkům daně z příjmů právnických osob možnost nezahrnovat nerealizované kurzové rozdíly do základu daně z příjmů. V důsledku využití této možnosti vzniká rozdíl mezi účetní a daňovou hodnotou pohledávky či dluhu. Interpretace řeší, zda a jakým způsobem se má v tomto případě účtovat o odložené dani.

Pro ty poplatníky, kteří do režimu vylučování kurzových rozdílů nevstoupí, se způsob zdaňování kurzových rozdílů nemění a Interpretace se jich netýká.

Dle Interpretace platí, že pokud poplatník daně z příjmů právnických osob vstoupí do režimu vylučování kurzových rozdílů, vzniká přechodný rozdíl, který **zakládá titul pro odloženou daň**.

Účetní hodnota pohledávky či dluhu vyjádřených v cizí měně bude vycházet z ocenění v účetnictví aktuálním (závěrkovým) měnovým kurzem, zatímco daňová hodnota bude v režimu vylučování kurzových rozdílů zohledňovat jen ty kurzové rozdíly, které vstoupily do základu daně.

V případě částečného vypořádání pohledávky či dluhu vyjádřených v cizí měně dojde ke změně rozdílu mezi účetní hodnotou a daňovou hodnotou pohledávky či dluhu a odloženou daň je třeba poměrně upravit.

Při úplném vypořádání pohledávky či dluhu vyjádřených v cizí měně se související odložená daň rozpustí.

Ve zdůvodnění Interpretace je pak detailněji uvedeno, jak postupovat v případě částečného nebo úplného vypořádání pohledávky či dluhu.

Zdroj: www.nur.cz

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Pozvánka na podzimní semináře z oblasti českého účetnictví

Aktuality v českém účetnictví: Novela stávajícího zákona a stav nové účetní legislativy

Seminář

Rádi bychom vás pozvali na náš tradiční podzimní seminář, který letos uspořádáme jak v prezenční formě v šesti městech, tak ve formě live streamu. Můžete si tak zvolit formát, který vám více vyhovuje.

Vzhledem k tomu, že účinnost dlouho očekávaného nového zákona o účetnictví bude odložena minimálně o rok (tj. nejdříve pro účetní závěrky roku 2026), budeme se nejprve věnovat změnám a novinkám, které přinese novela stávajícího zákona o účetnictví pro účetní období 2024 a 2025. Následně vás seznámíme s aktuálním stavem nového zákona, prováděcích vyhlášek a také doprovodného zákona, jenž novelizuje související legislativu včetně zákona o daních z příjmů. Zaměříme se na největší změny, které by měla nová účetní a daňová legislativa přinést zejména v oblasti oceňování a vykazování dlouhodobého majetku včetně nájmu. A budeme rovněž hovořit o možné implementaci těchto novinek.

Projdeme také některé problematice oblasti, se kterými se můžete setkat při přípravě účetní závěrky za rok 2024. Chybět nebudou ani daňové novinky, jež mají dopad na účetní závěrku společností.

V průběhu semináře bude prostor i pro vaše dotazy.

Prezenční forma v Praze

Výhodou prezenční formy semináře je možnost osobně diskutovat s našimi odborníky, kteří vám i letos budou plně k dispozici. Během přestávek pro vás bude připraveno občerstvení.

On-line forma (live stream)

On-line seminář můžete absolvovat z pohodlí vašeho domova nebo kanceláře. Stačí se připojit přes link, který vám včas zašleme. V průběhu semináře budete moci pokládat našim lektorům písemné dotazy. Všichni přihlášení účastníci on-line semináře obdrží před jeho konáním prezentaci.

Termíny

Prezenčně:

Praha: 26. listopadu 2024, 9:00–15:30 hod.

Ostrava: 13. listopadu 2024, 9:00–15:30 hod.

Brno: 14. listopadu 2024, 9:00–15:30 hod.

České Budějovice: 20. listopadu 2024, 9:00–15:30 hod.

Plzeň: 21. listopadu 2024, 9:00–15:30 hod.

Hradec Králové: 28. listopadu 2024, 9:00–15:30 hod.

On-line:

12. prosince 2024, 9:00–15:30 hod.

Pro více informací a registraci prosím navštivte: akce.deloitte.cz

IASB dokončila 11. díl ročních zdokonalení

Dne 18. července 2024 zveřejnila Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB) „Roční zdokonalení účetních standardů IFRS – 11. díl“. Obsahuje změny pěti standardů, které jsou výsledkem projektu ročních zdokonalení prováděného radou IASB. Změny jsou účinné pro roční účetní období začínající 1. ledna 2026 nebo později.

IASB používá proces ročních zdokonalení k provedení nezbytných, nikoli však naléhavých změn IFRS, které nebudou zahrnuty do jiného velkého projektu.

Změny

Zveřejněný dokument obsahuje následující změny:

Standard	Předmět změny
IFRS 1 <i>První přijetí mezinárodních standardů účetního výkaznictví</i>	Zajišťovací účetnictví u prvouživatele. Novela řeší potenciální nejasnosti vyplývající z nesouladu mezi odstavcem B6 standardu IFRS 1 a požadavky na zajišťovací účetnictví v IFRS 9 <i>Finanční nástroje</i> .
IFRS 7 <i>Finanční nástroje: zveřejňování</i>	Zisk nebo ztráta z odúčtování. Novela řeší potenciální nejasnost v odstavci B38 standardu IFRS 7, která vznikla v důsledku zastaralého odkazu na odstavec, jenž byl ze standardu vypuštěn při vydání IFRS 13 <i>Ocenění reálnou hodnotou</i> . Zveřejnění odloženého rozdílu mezi reálnou hodnotou a transakční cenou. Novela řeší nesoulad mezi odstavcem 28 standardu IFRS 7 a doprovodnou implementační příručbou, který vznikl, když byla provedena následná změna vyplývající z vydání IFRS 13 v odstavci 28, ale nikoli v odpovídajícím odstavci v implementační příručce.
IFRS 9 <i>Finanční nástroje</i>	Úvod a zveřejňování informací o úvěrovém riziku. Novela řeší možné nejasnosti tím, že v odstavci IG1 objasňuje, že pokyny nemusí nutně ilustrovat všechny požadavky v odkazovaných odstavcích IFRS 7, a zjednodušuje některá vysvětlení. Odúčtování závazků z leasingu u nájemce. Novela řeší potenciální nejasnost při aplikaci požadavků IFRS 9 na účtování zániku závazku z leasingu nájemce, která vzniká tím, že odstavec 2.1(b)(ii) standardu IFRS 9 obsahuje křížový odkaz na odstavec 3.3.1, ale nikoli také na odstavec 3.3.3 IFRS 9.
IFRS 10 <i>Konsolidovaná účetní závěrka</i>	Transakční cena. Novela řeší potenciální nejasnosti vyplývající z odkazu v dodatku A standardu IFRS 9 na definici „transakční ceny“ v IFRS 15 <i>Výnosy ze smluv se zákazníky</i> , zatímco v jednotlivých odstavcích IFRS 9 je termín „transakční cena“ používán ve významu, který nemusí být v souladu s definicí tohoto termínu v IFRS 15.
IFRS 10 <i>Konsolidovaná účetní závěrka</i>	Určení „faktického zmocněnce“. Novela řeší potenciální nejasnosti vyplývající z nesouladu mezi odstavci B73 a B74 standardu IFRS 10, které se týkají investora a určení, zda jiná strana jedná jeho jménem, a sjednocuje znění obou odstavců.
IAS 7 <i>Výkaz peněžních toků</i>	Metoda oceňování pořizovacími náklady. Novela řeší potenciální nejasnosti při aplikaci odstavce 37 standardu IAS 7 vyplývající z použití termínu „metoda oceňování pořizovacími náklady“, který již není v účetních standardech IFRS definován.

Datum účinnosti a přechodná ustanovení

Změny jsou účinné pro roční účetní období začínající **1. ledna 2026** nebo později. Dřívější použití změn je povoleno. Pokud účetní jednotka použije novelu dříve, je povinna tuto skutečnost zveřejnit.

Novelizace neobsahují **přechodná ustanovení** kromě toho, že účetní jednotka je povinna aplikovat změny v IFRS 9:2.1(b)(ii) na závazky z leasingu, jež zanikly na začátku nebo po začátku ročního účetního období, ve kterém účetní jednotka tuto novelu použije poprvé.

Další informace

Více informací o novém standardu naleznete v článku [iGAAP in Focus — Financial reporting: IASB publishes new standard on presentation and disclosure in financial statements](#).

Zdroje: www.iasplus.com, [iGAAP in Focus z července 2024](#)

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Stav schvalování IFRS v Evropské unii

Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví (EFRAG) aktualizovala svou zprávu, v níž je popisován stav schvalování všech IFRS, tj. standardů, interpretací a jejich úprav, naposledy 19. července 2024.

Na schválení Evropské komise k použití v Evropské unii čekaly k 25. září 2024 následující dokumenty rady IASB:

Nové standardy

- IFRS 18 *Prezentace a zveřejňování v účetní závěrce* (vydáno v dubnu 2024)
- IFRS 19 *Dceřiné podniky bez veřejné odpovědnosti: Zveřejňování* (vydáno v květnu 2024)

Úpravy

- Úpravy standardu IFRS 9 a IFRS 7 *Úpravy klasifikace a oceňování finančních nástrojů* (vydáno v květnu 2024)
- Úprava standardů IFRS 10 a IAS 28 *Prodej nebo vklad aktiv mezi investorem a jeho přidruženým či společným podnikem* (vydáno v září 2014)
- Úpravy standardu IAS 21 *Nedostatečná směnitelnost* (vydáno v srpnu 2023)
- Roční zdokonalení účetních standardů IFRS – 11. díl (vydáno v červenci 2024)

[Zpráva o schvalování IFRS v EU](#)

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Pozvánka na semináře a webcasty z oblasti IFRS

Novinky v účetních standardech IFRS 2024

Webcast

Zveme vás na tradiční podzimní webcast společnosti Deloitte zaměřený na oblast účetních standardů IFRS.

Z pohodlí domova nebo své kanceláře získáte kompletní a rychlý přehled o nových a novelizovaných standardech. V krátkosti přiblížíme povahu změn, tak abyste byli schopni identifikovat, zda se některá z nich může týkat právě vaší společnosti. A dozvíte se také, kolik času vám zbývá na jejich případnou implementaci.

V průběhu webcastu bude prostor i pro vaše dotazy.

Termín

8. října 2024, 10:00–11:00 hod.

Pro více informací a registraci prosím navštivte naše [webové stránky](#).

Připravte se s námi na IFRS účetní závěrku za rok 2024

Seminář

Zveme vás na podzimní seminář společnosti Deloitte zaměřený na oblast Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (účetních standardů IFRS), který bude probíhat v tzv. hybridním režimu. Můžete si tedy zvolit, zda se chcete události **zúčastnit osobně v prostorách pražského sídla společnosti Deloitte, nebo zda se připojíte vzdáleně.**

Poskytneme vám přehled úprav standardů, které jsou povinně účinné od 1. ledna 2024 a 2025, a upozorníme na hlavní změny a jejich dopad na účetní závěrku za rok 2024.

Podrobněji se podíváme na problémy, se kterými se můžete při sestavování účetní závěrky za rok 2024 setkat.

Upozorníme vás také na chyby, na něž naši auditoři nejčastěji naráželi při auditech účetních závěrek dle IFRS za rok 2023. A zaměříme se i na často chybějící informace v přílohách.

V průběhu semináře bude dostatečný prostor i pro vaše dotazy.

Termín

27. 11. 2024, 9:00–13:00 hod

Pro více informací a registraci prosím navštivte: akce.deloitte.cz

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z auditního oddělení společnosti Deloitte, s odbornou skupinou Deloitte na adrese CZ_Technical-Desk@deloittece.com nebo s jedním z následujících odborníků:

České účetnictví

Miroslav Zígáček
mzigacek@deloittece.com

IFRS a US GAAP

Martin Tesař
mtesar@deloittece.com

Soňa Plachá
splacha@deloittece.com

Gabriela Jindřišková
gjindriskova@deloittece.com

Deloitte Audit s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

dReport: Září 2024

Zalistujte si v pravidelném přehledu právních novinek.

Legal News [červenec 2024]: Odstoupení od smlouvy pro prodlení na straně dlužníka

Úvodní judikát aktuálních Legal News se věnuje otázce odstoupení od smlouvy a dovozuje, že právo na odstoupení od smlouvy pro prodlení na straně dlužníka musí být uplatněno bez zbytečného odkladu pouze tehdy, pokud to smlouva výslovně stanoví. V dalším judikátu Nejvyšší soud určuje, že dlužnická solidarita při odkupu podílu v ovládané společnosti vzniká ze zákona, takže oprávněný společník může požadovat odkup podílu po každém společníkovi jednajícím ve shodě samostatně nebo po všech současně. Ve třetím rozsudku NS dochází k závěru, že právo na smluvní pokutu, resp. její vymahatelnost, nezaniká, i když věřitel upustil od vymáhání zajištěného závazku u soudu. Poslední judikát NS potom uvádí, že nárok na vrácení neoprávněně načerpané bankovní záruky lze použít jako obranu proti právu, a nelze se tak dovolávat promlčení tohoto nároku. Detailní informace k těmto judikátům přinášíme v článku.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku velkého senátu vydaném pod sp. zn. 31 Cdo 3823/2023 zabýval otázkami souvisejícími s možnostmi **odstoupení od smlouvy** pro prodlení na straně dlužníka. Dle skutkových zjištění uzavřeli účastníci sporu smlouvu o smlouvě budoucí kupní a následnou kupní smlouvu zahrnující výslovné právo prodávajícího od smlouvy odstoupit z důvodu porušení smlouvy kupujícími. V řízení v odvolacím stupni dospěl soud k závěru, že žalobci neodstoupili od smlouvy bez zbytečného odkladu, jelikož k odstoupení přistoupili až 13 měsíců od momentu, kdy se prokazatelně museli dozvědět o prodlení kupujícího. Povinnost žalobců odstoupit od smlouvy bez zbytečného odkladu dovodil soud aplikací § 2002 OZ. Nejvyšší soud nejprve upozornil, že odvolací soud pochybil, pokud na skutkový stav aplikoval obecný § 2002, a nikoli § 1977, obsahující **speciální úpravu ve vztahu k prodlení věřitele**. Pro správné posouzení případu je nezbytné zkoumat vůli obou subjektů, a to zejména ve vztahu k nahrazení dispozitivní úpravy § 1977 smluvně sjednaným právem od smlouvy odstoupit. Pokud totiž strany výslovně nestanovily pro smluvní odstoupení **žádná další omezení** (v podobě lhůty „bez zbytečného odkladu“), nelze je automaticky dovozovat ze zákonné úpravy bez bližšího výkladu vůle stran ze smlouvy.

Nejvyšší soud se v rozsudku se sp. zn. 27 Cdo 1605/2023 vyjádřil k otázce, zda se **právo odkupu podílu dle § 89 z. o. k. uplatní i na osoby jednající ve shodě, které samostatně nesplňují podmínky pro právo na odkup**. V předmětné společnosti byli celkem čtyři společníci v poměru: a) žalovaný, žalobkyně a společník č. 1 měli každý samostatně 30% podíl ve společnosti

a společník č. 2 měl 10% podíl ve společnosti. Aby společník mohl využít práva odkupu, musí být naplněny tyto podmínky: 1) společnost je ovládanou osobou, 2) ovládající osoba využije svého vlivu, 3) postavení společníka se podstatně zhorší nebo dojde k jinému podstatnému poškození jeho oprávněných zájmů, 4) mezi jednáním ovládající osoby a následkem dle bodu 3) je příčinná souvislost, 5) po dotčeném společníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby v ovládané osobě setrval. Pro naplnění definice ovládající osoby dle bodu 2) je důležité brát v potaz i § 75 odst. 3) z. o. k., dle kterého osoby jednající ve shodě nakládající s podílem na hlasovacích právech představujícím alespoň 40 % všech hlasů jsou osobou ovládající. Žalovaný a společník č. 1 naplnili definici ovládající osoby, neboť společně disponovali 60% podílem ve společnosti. První i druhá instance uzavřely, že se v takovém případě jedná o dlužnickou solidaritu založenou konstitutivním rozhodnutím soudu, tudíž osoba požadující odkup podílu jej musí požadovat souběžně od všech osob jednajících ve shodě. Dle závěru Nejvyššího soudu dlužnická solidarita nastupuje ze zákona (bez rozhodnutí soudu) a na dlužnickou solidaritu se uplatní pravidlo „jeden za všechny a všichni za jednoho“, obsažené v § 1872 odst. 1) o. z. **Oprávněný společník tak může uplatňovat právo odkupu po každém společníkovi jednajícím ve shodě samostatně nebo i po všech osobách jednajících ve shodě souběžně.**

V rozsudku sp. zn. 23 Cdo 342/2023 Nejvyšší soud řešil, jestli **přetrvá právo na smluvní pokutu, příp. její vymahatelnost, v případě, kdy oprávněný upustí od soudního vymáhání původně zajištěného závazku**. Předmětem sporu byl nárok žalobkyně z titulu smlouvy o dílo na výstavbu fotovoltaické elektrárny na odstranění vad, které bylo zajištěno opakující se smluvní pokutou za každý den porušení zajištěného závazku. Odvolací soud ve vztahu ke smluvní pokutě uzavřel, že upustí-li oprávněný od vymáhání zajištěného nároku (tj. práva na odstranění vad), ztrácí tak smluvní pokuta svoji funkci reparační a prevenční a v takovém případě zaniká právo na smluvní pokutu, resp. vymahatelnost smluvní pokuty. Dle Nejvyššího soudu je takový závěr odvolacího soudu chybný. Odvolací soud neprovedl řádný výklad, které konkrétní funkce měla smluvní pokuta plnit, například jestli funkce smluvní pokuty nebyla sankční. Dále uvedl, že samotná skutečnost, kdy věřitel nežádá splnění zajištěné povinnosti v řízení před soudem, totiž bez dalšího neznamena, že je nežádá vůbec. **Z výše uvedeného dospěl Nejvyšší soud k závěru, že v takovém případě nelze dovozovat zánik práva na smluvní pokutu ani zánik vymahatelnosti smluvní pokuty.**

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku sp. zn. 26 Cdo 749/2023 věnoval otázce, jestli **nárok na vrácení neoprávněně načerpané bankovní záruky, tj. bezdůvodného obohacení (§ 2991 o. z.), naplňuje podmínku tzv. obrany proti právu (§ 617 odst. 1 o. z.), při kterém se nehledí na promlčení takového nároku.** V předmětném sporu vznikl žalobkyni nárok na zaplacení smluvní pokuty ve výši 1,47 mil. Kč ze smlouvy o dílo, neboť dílo vykazovalo vady a nedodělky a bylo dodáno pozdě. Žalobkyně z tohoto důvodu načerpala dvě bankovní záruky (tzv. Performance Bond a Warranty Bond), které celkem činily 1 mil. Kč. Tyto pohledávky žalobkyně následně započetla a ve zbytku se domáhala u soudu. Žalovaná v průběhu řízení započetla proti nároku žalobkyně z titulu smluvní pokuty jí tvrzené pohledávky z titulu bezdůvodného obohacení žalobkyně, neboť obě bankovní záruky byly načerpány neoprávněně. Odvolací soud mj. uzavřel, že k takovému započtení nemohlo dojít z důvodu promlčení nároku žalované. Dle názoru odvolacího soudu se § 617 odst. 1 o. z. neuplatní, neboť pohledávka z titulu bezdůvodného obohacení nespĺňuje podmínku aplikace tohoto ustanovení, a to „pokud se obě práva vztahují k téže smlouvě“. Nejvyšší

soud se závěry odvolacího soudu nesouhlasil a konstatoval, že **podstatná je souvislost pohledávky se smlouvou, tj. pohledávka žalované na vrácení neoprávněně vyplacených bankovních záruk, neboť taková pohledávka vychází ze vztahů účastníků, které mají se smlouvou spojitost, a proto je lze z pohledu § 617 odst. 1 o. z. považovat za provázané pohledávky.** Námitku promlčení proto nelze v takovém případě úspěšně uplatnit, neboť pro tyto případy není rozhodující časové období mezi vznikem nároku a jeho následným uplatněním.

Jan Procházka
jprochazka@deloittece.com

Petra Schneiderová
pschneiderova@deloittece.com

Tomáš Quirenz Vohrabal
tvohrabal@deloittece.com

Legal News [srpen 2024]: NS řešil vzdání se nároku na předkupní právo

Nejvyšší soud rozhodl, že spoluvlastník se nemůže vzdát předkupního práva nejasným způsobem a že je nutné, aby takové vzdání se bylo zcela jednoznačné a bez pochybností. V dalším rozsudku Nejvyšší soud konstatoval, že zaměstnavatelé měli v době covidové právo vyžadovat specifické testování zaměstnanců podle opatření ministerstva zdravotnictví a že zaměstnanci museli tyto pokyny respektovat. Soud také rozhodl, že nedodržení formy notářského zápisu při rozhodování vlastníků dluhopisů má důsledky v oslabení důkazní pozice, nikoli však v neplatnosti rozhodnutí. Konečně, Nejvyšší soud uvedl, že pronajímatel nemůže nájemce sankcionovat za neoznámení vad, pokud tyto vady sám zjistil.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1303/2024 zabýval otázkou **určitosti vzdání se nároku z předkupního práva spoluvlastníka dle § 1124 odst. 1 občanského zákoníku**. V předmětném řízení byl spor mezi třemi spoluvlastníky pozemku ve Valašské Senici. Žalobce jako jeden ze spoluvlastníků nabytí podíl při příklepu v dražbě a následném uzavření kupní smlouvy s bývalou spoluvlastnicí. V důsledku tohoto převodu namítal žalobce, že mu vzniká tzv. právo retraktu dle § 2144 občanského zákoníku, tj. právo domáhat se převodu vlastnického práva k vydraženému podílu za stejných podmínek. Žalobce se současně obrátil s dotazem na druhou opomenutou spoluvlastnici, jestli jí bylo uplatnění předkupního práva nabídnuto, a pokud ne, jestli má zájem o uplatnění předkupního práva. Žalobce dle vyjádření druhé opomenuté spoluvlastnice měl za to, že o uplatnění předkupního práva nemá zájem, a tudíž mu přirostl nárok z předkupního práva druhé opomenuté spoluvlastnice k jeho nároku z předkupního práva, jak bylo judikováno v rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 22 Cdo 2358/2010, a proto se domáhal předkupního práva proti žalovanému samostatně. Druhá opomenutá spoluvlastnice se do řízení přidala jako hlavní intervent s námitkou, že se uplatnění předkupního práva nevzdala. Odvolací soud souhlasil se žalobcem, že vzdání se předkupního práva bylo dostatečné. **S tímto závěrem nesouhlasil Nejvyšší soud, dle kterého musí být vzdání se uplatnění předkupního práva zřetelné, bez pochybností, neboť se jedná o takový zásah do sféry oprávněného, o kterém nesmí být pochyb.** V dopise se druhá opomenutá spoluvlastnice vyjádřila tak, (i) že o „vykoupení svého

spoluvlastnického podílu“ nemá zájem (tj. nikoli podílu, který byl předmětem exekučního řízení), (ii) že se k žalobě nepřipojí, „poněvadž se jedná o osobu blízkou a nemovitost chci užívat s ním“, (iii) že pochybuje o porušení předkupního práva, neboť v okamžiku vkladu spoluvlastnického práva pro žalovaného do katastru nemovitostí nebyl předchozí vlastníkem v katastru „vůbec uveden“. Dle Nejvyššího soudu nelze takové vyjádření považovat za vzdání se nároku na uplatnění předkupního práva, a závěr odvolacího soudu byl proto chybný.

Zajímavý případ z oblasti pracovního práva (sp. zn. 21 Cdo 3100/2023), který nedávno řešil Nejvyšší soud, se týkal **skončení pracovního poměru v souvislosti s porušením povinnosti v „době covidové“**. Konkrétně se Nejvyšší soud zabýval otázkou, zda byl zaměstnavatel oprávněn vyžadovat po zaměstnancích konkrétní způsob testování podle mimořádného opatření ministerstva zdravotnictví a zda a za jakých podmínek mohl zaměstnanec požadovat jiný způsob testování. Nejvyšší soud konstatoval, že mimořádným opatřením ministerstvo v tomto případě přímo uložilo povinnosti účastníkům pracovněprávních vztahů. Zaměstnavateli nařídilo provádět preventivní vyšetření u svých zaměstnanců na stanovení přítomnosti antigenu viru SARS-CoV-2 prostřednictvím POC antigenních testů. Zaměstnancům pak nařídilo, aby se tomuto vyšetření podrobili, přičemž Nejvyšší soud dovodil, že šlo o povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících k práci, kterou vykonávala zaměstnankyně (žalobkyně). Zaměstnankyně testování odmítla, v důsledku čehož jí nebyl umožněn vstup na pracoviště. Následně byl se zaměstnankyní skončen pracovní poměr pro neomluvené absence. Nejvyšší soud dovodil, že **pouhé subjektivní přesvědčení zaměstnankyně ohledně testování a její preference jiného způsobu testování nemohly převážit nad pokynem zaměstnavatele**, jenž byl vydán v souladu s právními předpisy. Zaměstnankyně neprokázala, že by jí zdravotní problémy objektivně bránily v podstoupení testování způsobem požadovaným zaměstnavatelem, přestože o takové potvrzení u své lékařky žádala. Nejvyšší soud tak uzavřel, že ze strany zaměstnavatele nedošlo k porušení povinnosti přijmout přiměřené opatření k ochraně života nebo zdraví zaměstnankyně a že zaměstnankyně měla povinnost podrobit se vyšetření prováděnému způsobem zvoleným zaměstnavatelem.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku pod sp. zn. 27 Cdo 3466/2023 zabýval otázkou, **jaké důsledky má nedodržení formy rozhodnutí schůze vlastníků dluhopisů, pokud zákon pro takové rozhodnutí předepisuje formu notářského zápisu.** Předmětný děj sporu spočíval v rozhodnutí tří čtvrtin vlastníků všech emitovaných dluhopisů o omezení výplaty pevného úrokového výnosu 10 % za konkrétní období, se kterým nesouhlasil čtvrtý vlastník dluhopisu. Tato změna byla schválena na schůzi vlastníků dluhopisů, o které byl sepsán prostý zápis, jež podepsali všichni přítomní. Dle § 23 odst. 7 zákona o dluhopisech platí, že jsou-li na schůzi rozhodovány změny zásadní povahy, musí být o schůzi pořízen notářský zápis. Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou, o jaký druh notářského zápisu se v tomto případě jedná. Dospěl k závěru, že jde o **notářský zápis osvědčující jiné skutkové děje dle § 79 notářského řádu.** Podstatou tohoto notářského zápisu není předběžná kontrola zákonnosti průběhu schůze. Notář zde totiž vystupuje pouze jako „kvalifikovaný zapisovatel“. Takový notářský zápis může sloužit jen jako významný důkazní prostředek o průběhu schůze věřitelů dluhopisů. **Dle závěru Nejvyššího soudu neobstojí závěr první instance o nicotnosti schůze vlastníků dluhopisů dle § 45 odst. 3 zákona o obchodních korporacích (z důvodu absence veřejného zájmu) ani závěr odvolacího soudu o neplatnosti rozhodnutí schůze vlastníků dluhopisů (z důvodu povahy druhu notářského zápisu, u kterého notář nepřezkoumává zákonnost průběhu schůze).** Tento nedostatek se projeví ve zhoršení důkazní pozice osoby, která pro sebe chce vyvozovat příznivé důsledky z rozhodnutí a průběhu schůze (typicky emitenta nebo vlastníka dluhopisů).

Nejvyšší soud v rozsudku se sp. zn. 26 Cdo 2294/2023 řešil otázku **významnosti a nutnosti řádného a včasného oznámení vad pronajímateli nájemcem ve smyslu § 2208 odst. 1 o. z. ve spojení s § 2214 o. z.** Žalobkyně, provozovatelka hotelu Bílá růže v Písku, se domáhala náhrady škody způsobené protiprávním jednáním žalovaného, který jí od 9. 2. 2015 do 30. 1. 2018 bránil ve vstupu a provozování hotelu. V důsledku toho musela žalobkyně provést nezbytné opravy, konkrétně opravu teras, kotelny, domovního plynovodu, odstranění plynových ohřívačů vody a pořízení nových elektroměrů. Prvostupňový soud žalobu zamítl, protože žalobkyně nedokázala prokázat příčinnou souvislost mezi škodou a jednáním žalovaného. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Odvolací soud konstatoval, že nároky na opravy spadají pod odpovědnost za vady podle § 2208 o. z. a že žalobkyně neoznámila včas vady pronajímateli. Nejvyšší soud předmětný spor uzavřel tím, že **zjistil-li pronajímatel vadu sám, ať už v souvislosti s pravidelnou prohlídkou věci (§ 2219 odst. 1 o. z.) či jinak, nemělo by sankcionování nájemce (nemožností uplatnění práv vypočtených v § 2208 odst. 1 o. z.) za nesplnění oznamovací povinnosti význam.** Z tohoto důvodu Nejvyšší soud vrátil řízení odvolacímu soudu k dalšímu projednání.

Jan Procházka
jprochazka@deloittece.com

Petra Schneiderová
pschneiderova@deloittece.com

Tomáš Quirenz Vohrabal
tvohrabal@deloittece.com

Legal News [září 2024]: NS řešil znehodnocení bytu při havárii domu

V zářijových Legal News přinášíme například rozsudek Nejvyššího soudu ve sporu, který se týkal znehodnocení bytu v důsledku havárie bytového domu. Soud řešil také otázku, kdy lze držbu části dvora kvalifikovat jako oprávněnou, a rovněž se zabýval problematikou (ne)možnosti sjednání rozvazovací podmínky v dohodě o prominutí dluhu. Více o nejen o těchto rozsudcích najdete v našem článku.

Nejvyšší soud se v rozsudku vydaném pod sp. zn. 26 Cdo 2294/2023 zabýval otázkou **obchodního znehodnocení bytu v důsledku havárie bytového domu**. Podstata sporu spočívala ve vadách nosné konstrukce části D bytového komplexu, v jehož důsledku se stal bytový dům neobyvatelný. Žalobkyně se jako vlastníka bytu v části C domáhala náhrady škody v důsledku zániku nájemní smlouvy a snížení tržní hodnoty. Prvostupňový soud ani odvolací soud žalobkyni nevyhověly. Nejvyšší soud potvrdil své dřívější závěry, že **v případě nemovitých věcí může nastat stav, kdy dojde ke snížení jejich tržní hodnoty v důsledku poškození vzniklého při škodní události, jež bylo odstraněno a došlo k obnovení jejich technické a funkční hodnoty. Ke snížení obvyklé ceny nemovitosti může ale dojít i v případě, že k vlastnímu (fyzickému) poškození nedošlo**. Současně vytkl oběma nižším instancím, že se dostatečně nezabývaly otázkou, z jakého titulu mohla žalobkyně požadovat náhradu za znehodnocení bytové jednotky (tj. jestli z titulu náhrady z vadného plnění nebo náhrady škody). V předmětném sporu nelze hovořit o odpovědnosti za vady, neboť podle skutkových tvrzení žalobkyně hodnota nemovitosti nebyla nižší, respektive neklesla v okamžiku převodu vlastnického práva či po něm sama od sebe, ale teprve v důsledku škodní události spočívající v havárii v bytovém domě. Teprve tehdy mohla klesnout obecná cena bytové jednotky žalobkyně jako následek obavy trhu z možných skrytých vad. S tímto závěrem vrátil věc soudu prvního stupně, neboť je nutné více zkoumat příčinnou souvislost mezi škodou a protiprávním jednáním.

Nejvyšší soud řešil ve svém rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1615/2024 otázku, (i) **zda lze držbu kvalifikovat jako oprávněnou již jen proto, že byla vykonávána v souladu s tzv. evidencí nemovitostí podle zákona č. 22/1964 Sb.**, a (ii) posouzení oprávněnosti držby města jako předchůdce žalobce. Spor se týkal vlastnictví části dvora mezi nemovitostmi žalobce a žalovaných, přičemž žalobce tvrdil, že vlastnictví nabyt vydržením podle staré

právní úpravy, do které se započítává držba města Český Krumlov a manželů Fouskových. Okresní soud v Českém Krumlově zamítl žalobu, protože žalobce neprokázal nepřerušenu desetiletou vydržecí dobu. Krajský soud v Českých Budějovicích potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně. Nejvyšší soud se k první otázce vyjádřil tak, že soulad držby se stavem evidence nemovitostí podle zákona č. 22/1964 Sb. je skutečností, ke které lze při komplexním hodnocení dobré víry držitele přihlídnout, **není však sama o sobě důvodem, aby držba byla kvalifikována jako oprávněná**. K druhé otázce Nejvyšší soud konstatoval, že při posuzování dobré víry obce je potřeba zvážit, **zda v konkrétních poměrech bylo možné po obci spravedlivě žádat, aby prostřednictvím kompetentních osob rozpoznala i menší odchylky držby od skutečného průběhu vlastnické hranice**. Nejvyšší soud z tohoto důvodu vrátil věc zpět odvolacímu soudu.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku sp. zn. 21 Cdo 119/2024 zabýval otázkou, **zda i osoba zapsaná v katastru nemovitostí jako oprávněný ze zástavního práva může mít naléhavý právní zájem na určení existence tohoto práva**. Žalobce se v předmětném sporu obrátil na Obvodní soud pro Prahu 5 s žádostí o určení, že jeho zástavní právo k několika nemovitostem v k. ú. Sobín, Praha, stále existuje a nezaniklo. Tvrdil, že nedobrovolná dražba nemovitostí byla neplatná, jelikož byla provedena na základě nicotného rozhodčího nálezu. Soud prvního stupně žalobu zamítl pro nedostatek naléhavého právního zájmu a tento rozsudek potvrdil i Městský soud v Praze. Žalobce následně podal dovolání k Nejvyššímu soudu, kde argumentoval nesprávným posouzením otázky právní relevance potvrzení o zániku zástavního práva a své legitimace k jeho obraně. Požádal dovolací soud o zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci k dalšímu řízení. Nejvyšší soud se závěry předchozích dvou instancí nesouhlasil, proto rozhodnutí zrušil a vrátil spor k projednání soudu prvního stupně. Nejvyšší soud své rozhodnutí odůvodnil tím, že princip materiální publicity chrání i zástavního věřitele, jenž je (jako oprávněný ze zástavního práva) v souladu s ustanovením § 17 odst. 1 katastrální vyhlášky zapsán ve veřejném rejstříku. Je-li právo zástavního věřitele kvalifikovaně ohroženo návrhem na výmaz zástavního práva z veřejného rejstříku (typicky s tím, že je katastrálnímu úřadu spolu s návrhem předložena i listina, která výmaz umožňuje), není pochyb o tom, že zástavní věřitel v takové situaci má naléhavý právní zájem na určení existence zástavního práva.

Problematiku **(ne)možnosti sjednat rozvazovací podmínku v dohodě o prominutí dluhu** řešil Nejvyšší soud ve svém nejnovějším rozsudku sp. zn. 29 ICdo 59/2023. Nejvyšší soud konstatoval, že z pohledu věřitele je prominutí dluhu právní jednání „ve prospěch dlužníka“. Je jen na vůli věřitele, zda se rozhodne prominout dlužníkovi jeho dluh, případně zda prominutí dluhu (jeho účinky) bude vázat na splnění podmínky. Bude-li právní jednání (prominutí dluhu) vázáno na splnění odkládací podmínky, nastanou (vzniknou) účinky prominutí dluhu (spočívající v zániku dluhu) okamžikem jejího splnění. Naopak, bude-li prominutí dluhu učiněno s rozvazovací podmínkou, při jejím splnění zaniknou (ex nunc) účinky prominutí dluhu (spočívající v zániku dluhu) a dluh se „obnoví“. Bylo-li skutečnou vůlí stran dohody prominout dluh s tím, že účinky spočívající v zániku práva věřitele požadovat zaplacení dluhu pomínou při splnění sjednané rozvazovací podmínky (v tomto případě rozhodnutí o úpadku dlužníka), tj. zaniklé právo se „obnoví“, neshledává Nejvyšší soud důvody, pro které by takové ujednání nebylo možné (a platné).

Dalším zajímavým rozhodnutím je rozsudek sp. zn. 27 Cdo 3499/2023 týkající se **účinnosti jednostranného hmotněprávního jednání doručovaného prostřednictvím e-mailové schránky**. Adresátem zásilky byl předseda představenstva, který byl v době doručování předmětného oznámení do pracovní e-mailové schránky na „dovolené“. Nejvyšší soud řešil, zda a kdy se za takovýchto okolností dostalo oznámení do sféry dispozice předsedy představenstva. S odkazem na odbornou literaturu konstatoval, že má-li se zásilka dostat do dispoziční sféry adresáta, musí být zjevné, že adresát e-mailovou schránku běžně užívá, popř. odesílatele vyzval, aby uvedenou e-mailovou adresu použil, a musí být nepochybné, že e-mail byl uložen do e-mailové schránky adresáta. Za daných okolností tak Nejvyšší soud dovodil, že se zásilka dostala do sféry dispozice v den, kdy byla doručena do e-mailové schránky. „Čerpání dovolené“ nepředstavovalo v dané věci objektivní překážku, pro kterou by se předseda představenstva, jakožto osoba vykonávající funkci 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, nemohl s oznámením seznámit. Nejvyšší soud dodal, že volba způsobu doručování prostřednictvím e-mailové komunikace s sebou přináší mnohé nevýhody (její kvalita není nijak právně upravena), nicméně pak je na odesílateli, aby nesl následky případných vad v doručování uvedeným způsobem. Pokud je však nesporné, že e-mailová zpráva byla uložena do e-mailové schránky adresáta, kterou adresát běžně užívá, lze – při absenci objektivních překážek doručení – uzavřít, že zásilka se dostala do dispoziční sféry adresáta.

Ústavní soud publikoval nálezný (sp. zn. I. ÚS 3362/22) **ve věci nesprávného použití tarifní hodnoty pro výpočet odměny advokáta v případě nemajetkové újmy na osobnostních právech (zdraví)**. Ústavní soud posuzoval, zda při rozhodování o povinnosti k náhradě nákladů řízení a výpočtu odměny za právní zastoupení stěžovatelky postupoval soud ústavně souladným způsobem. Sporným se stalo **stanovení tarifní hodnoty u dílčích nároků na náhradu nemajetkové újmy u bolestí a ztížení společenského uplatnění**. Nálezací soud při rozhodování o náhradě nákladů řízení u nich vycházel podle § 8 odst. 1 advokátního tarifu ze součtu přisouzených částek, zatímco odvolací soud vyšel z paušální tarifní hodnoty 50 000 Kč podle § 9 odst. 4 advokátního tarifu. U nároků na náhradu škody (majetkové újmy) oba soudy shodně vycházely z přisouzených částek. Ústavní soud konstatoval, že náhrada nákladů řízení ve sporech o nemajetkovou újmu na zdraví musí alespoň částečně odpovídat skutečné náročnosti takových sporů. Příliš nízká odměna advokáta může mít nepřípustně odrazující účinek na další poškozené v obdobném postavení, což může vést k porušení povinnosti státu zajistit efektivní soudní ochranu ve sporech týkajících se náhrady za nemajetkovou újmu na zdraví. Soud dospěl k závěru, že **je-li předmětem řízení náhrada nemajetkové újmy na zdraví (odčinění bolestí a ztížení společenského uplatnění), která byla za účinnosti „starého“ občanského zákoníku považována za škodu (majetkovou újmu), je při určení výše náhrady nákladů řízení třeba postupovat i za účinnosti „nového“ občanského zákoníku podle § 8 odst. 1 advokátního tarifu, a nikoliv z tarifní hodnoty podle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu jako u jiných náhrad nemajetkové újmy na osobnostních právech**. Opačný postup může znamenat porušení ústavně zaručených práv na soudní ochranu, jako tomu bylo v tomto případě.

Jan Procházka
jprochazka@deloittece.com

Petra Schneiderová
pschneiderova@deloittece.com

Tomáš Quirenz Vohrabal
tvohrabal@deloittece.com

Kontakty

Máte-li zájem o další informace ohledně služeb poskytovaných společností Deloitte v České republice, obraťte se prosím na odborníky z právního oddělení:

Deloitte Legal s.r.o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika

Tel.: +420 246 042 100
www.deloittelegal.cz

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“), globální síť jejích členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL služby klientům neposkytuje. Více informací je uvedeno na adrese www.deloitte.com/about.

Společnost Deloitte je předním globálním poskytovatelem služeb v oblasti auditu a assurance, podnikového poradenství, finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a souvisejících služeb. Naše síť členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích poskytuje služby čtyřem z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 264 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, navštivte www.deloitte.com.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejích členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „síť společností Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenese odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.